

Це знищення дерева ЖИТТЯ...

Світлана Майорова

Заняття звертається до художніх творів школярів на тему Бабиного Яру, а також до уривків художніх та публіцистичних творів. Учням пропонується висловити своє розуміння та почуття через роботу з окремими матеріалами виставки та добір парних джерел.



Мета:

сприяти формуванню навичок історичної емпатії та особистісного ставлення до історичних подій і явищ, усвідомленню загальнолюдських цінностей та їхнього значення у житті кожної людини.



Очікувані результати:

після цього заняття учні/ниці зможуть:

- узагальнити набуті знання, висловлювати власну думку щодо історичних подій і явищ;
- вдосконалити вміння працювати з візуальними й текстовими джерелами.



Тривалість: 45-60 хвилин.



Формат: урок, виховна година, година спілкування.



Необхідні матеріали:

мультимедійне обладнання (SMART-дошка/проектор, комп'ютер); віртуальний тур виставкою "Бабин Яр: пам'ять на тлі історії"; роздруковані матеріали (додатки 1-4).

План заходу

Крок 1. Вступ

Зробіть вступ за допомогою вірша Маріанни Кіяновської.

...забути чи все ж таки ні в ці хвилини останні боротись за пам'ять чи ні хай згасає хай никне я ніби завис на годину в своєму вмиранні я весь перетворююсь в дещо по суті незникне... (Маріанна Кіяновська. Бабин Яр. Голосами)

Об'єднайте учнів /-ць в групи по п'ять-шість осіб. На екран виведіть зображення картин Альони Довжик та Ольги Новак (додатки 4 і 3). Дайте учням/цям завдання для роботи і роздруковані додатки 1 та 2 у групи.

Завдання для груп: Ці дві картини написали учениці 10-го класу у 2011 р.

- Про які події розповідають картини?
- Чи є у цих творах щось спільне?
- Чим відрізняються зображення?
- Підберіть до картин тексти, які, на вашу думку, найкраще пояснюють те, що хотіли

сказати авторки (додатки 1 і 2).

Крок 2. Робота з матеріалами виставки й текстовими джерелами

Об'єднайте учнів у чотири групи. Попросіть вибрати з матеріалів виставки – текстових та візуальних – два джерела, які відображають причини, і два джерела, які показують наслідки подій, зображених на картинах.

Перша і третя групи працюють із картиною А. Довжик (додаток 4), друга і четверта – із картиною О. Новак (додаток 3).

Коли групи будуть готові, попросіть їх презентувати результати роботи й пояснити, чому обрали саме ці матеріали. Насамкінець запитайте, яка картина (або яке джерело) вразила учнів/ниць найбільше і чому.

Крок 3. Підбиття підсумків

Обговоріть з учнями так вислови:

«Той, хто врятував одну душу, врятував світ» (ці слова вигравійовано на медалі, яку вручають Праведникам народів світу);

«У місті, що вмирало й вижило, люди добріші одне до одного. Самі на те не зважаючи, вони більше цінують життя й любов. Те, що руйнується найлегше» (А. Цаплієнко. «Києву під час окупації присвячено...»)

Запитання для учнів:

- Як ви розумієте ці вислови?
- Які почуття виникли у вас під час уроку?
- Як ви вважаєте, чому наш урок має таку назву?

ХУДОЖНІ ТА ПУБЛІЦИСТИЧНІ ТВОРИ

Посилання на файл:

[dodatok-1-cytaty.pdf](#)

* Текст файлу знаходиться після додатків.

(Джерело: Див. джерела у документі)

ЦИТАТИ ПРО БАБИН ЯР

Посилання на файл:

[dodatok-2-pro-by.pdf](#)

* Текст файлу знаходиться після додатків.

(Джерело: Див. джерела у документі)

ОЛЬГА НОВАК. "ВІДЛУННЯ МИНУЛОГО", 2011 Р.



Посилання на зображення/фото:
dodatok-4-novak.jpg

(Джерело:)

АЛЬОНА ДОВЖИК. ІЗ СЕРІЇ "ВІДЛУННЯ БАБИНОГО ЯРУ", 2011 Р.

Посилання на файл:
[dodatok-4-dovzhyk-a.pdf](#)

* Текст файлу знаходиться після додатків.

(Джерело:)

Художні та публіцистичні твори

1. Это убийство народа, убийство дома, семьи, книги, веры. Это убийство древа жизни, это смерть корней, не только ветвей и листьев... Это убийство воспоминаний и грустных песен, народной поэзии о веселой и горькой жизни. Это разрушение домашних гнезд и кладбищ. Это уничтожение народа, который столетиями жил по соседству с украинским народом, вместе с ним трудился, деля радость и горе на одной и той же земле...

(Уривок зі статті Василя Гроссмана «Україна без євреїв» у газеті «Ейнікайт». 25 листопада 1943 р. Джерело: https://zn.ua/HISTORY/babiy-yar-proshloe-i-nastoyashee-vyzovu-pamyati_)

2. И сам я – как сплошной беззвучный крик

Над тысячами тысяч погребенных...

(Із вірша Євгена Євтушенка «Бабий Яр», 1961 р. Джерело: http://cyclowiki.org/wiki/Бабий_Яр)

3. Перемены, всюду перемены...

Всюду рынок, деньги и товар.

Новой веткой метрополитена

Беспощадно вспорот Бабий Яр.

Где полвека истлевают кости,

Где из-под земли исходит стон,

Детским шумом полон на погосте

Куренёвской школы стадион.

(Із вірша Імануїла Глейзера «Бабий Яр», 2005 р. Джерело:

<https://www.yadvashem.org/yv/en/education/languages/ukrainian/initiatives/initiative2.pdf>)

4. Три дня шел нескончаемый поток:

Без малого, сто тысяч вне защиты...

Скольким корням здесь подведен итог?

А сколько душ потоком смерти смыто?

(Из вірша Бориса Фінкельштейна «Возвращение в Бабий Яр», 1991 р.

Джерело: <https://www.stihi.ru/2003/03/10-60>)

Цитати про Бабин Яр

1. Я думаю, нині, аби бути киянином, пам'ять про Бабин Яр становить вирішальний, фундаментальний момент. Виходячи з цієї пам'яті, твориться людське, громадянське, культурне полотно міста. На цій пам'яті основана ідентичність Києва: це великий траур, тому що із полотна міста вирвана частина його народу (Адріано Роккуччі, професор італійського університету Roma Tre, генеральний секретар Спільноти Святого Егідія. Джерело:

https://www.bbc.com/ukrainian/entertainment/2011/09/110928_babi_yar_witnerl)

2. Вбивство безневинних людей тільки за те, що вони належать до тієї чи іншої нації, стало одним зі найстрашніших і кривавих злочинів нацизму і своєрідним символом страждань мирного населення. Неправдоподібним є стислий термін підготовки і проведення небувалої за масштабами страти величезної кількості жителів, в основному жінок, старих і дітей. Це стало можливим тільки завдяки тому, що вся акція від початку до кінця була не тільки задумана, але і спланована, розрахована до деталей завчасно. Виникає питання: «Чому вони підкорилися наказу, чому пішли?» (Тетяна Євстаф'єва, «Трагедія Бабиного Яру у 1941–1943 рр.» Джерело: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/40057/13-Yevstafeva.pdf?sequence>)

3. Они шли обманутые и опустошенные, плотно сбившись в кучки, они нагоняли ужас на тех, кто смотрел им вслед, хотя некоторые из них были одеты во все лучшее, что у них было. Ведь столько людей выгнали на улицы, такую массу народа, можно сказать – весь народ!

Так чисты небеса, так приятны теплынь и богатство осенних красок, золотые листья на деревьях и на земле, как грустные прощальные приветы уходящему лету! Неужели и при немцах город так сиял? Не может быть! А дорога к Бабьему Яру три осени тому назад? Неужели солнце не померкло при виде всего того ужаса?.. (Іцик Кіпніс. «Бабин Яр. До Третьої річниці». Джерело:

<https://dt.ua/HISTORY/babin-yar-minule-y-sogodennya-vikliki-pam-yati-.html>)

Альона Довжик. Із серії «Відлуння Бабиного Яру», 2011 р.

